

El regidor Francesc Barbero i Jaume Masip, de l'Associació La Cana, ahir al refugi. FOTO: JOAN REVILLAS

Ribera

Apareix l'accés d'un dels deu refugis antiaeris de Flix

L'enderrocament de l'antiga caserna de la Guàrdia Civil ha deixat accessible l'única entrada coneguda. S'estudiarà obrir-lo al públic

M. PALLÁS
FLIX

Flix va ser una de les primeres poblacions de Catalunya bombardejades des de l'aire durant la Guerra Civil espanyola, a causa de la seua posició estratègica durant el conflicte i de la seua gran fàbrica química. El municipi compta amb deu refugis antiaeris, un dels quals és visitable, el del carrer Sant Josep. Ara, ha aparegut l'accés d'un dels que menys informació i documentació es tenia, dins del recinte de l'antiga caserna de la Guàrdia Civil, i que podria ser el segon més gran del municipi.

Precisament, l'enderrocament d'aquesta antiga caserna de la Guàrdia Civil ha deixat accessible l'única entrada coneguda del refugi. La caserna va ser construïda abans de la Guerra Civil, a principis dels anys 30.

Un cop inspeccionat per membres de l'Ajuntament de Flix i l'Associació La Cana, s'ha determinat que aquest refugi consta de dos galeries de 25 i 17 metres i està realitzat amb formigó encofrat.

El refugi també té algun dipòsit de sediments important a causa de filtracions d'aigua, el qual impedeix caminar en un petit tram d'aquest.

Amb tot, en general el refugi està ben conservat, segons valora

al *Diari* el regidor de Patrimoni Històric de l'Ajuntament de Flix, Francesc Barbero. La setmana passada i aquesta s'ha fet una neteja parcial de runa que permet veure millor l'espai.

La segona entrada

De moment, segons explica Barbero, les properes accions seran «netejar-lo i localitzar exactament

L'apunt

El refugi que es pot visitar

● Actualment els deu refugis que hi ha a Flix es troben en diferents estats de conservació. El del carrer Sant Josep - Placeta de la Música és el que està més ben conservat, i s'ha pogut museïtzar. L'espai s'estén uns seixanta metres i té un tram revestit de formigó. Està equipat amb diversos panells informatius.

la segona entrada, que cau en algun lloc del solar conegut com de Trepal. Més endavant, estudiarem si és interessant fer-lo visitable i quins elements d'interpretació hi afegirem. La seua ubicació, molt accessible i davant mateix de l'estació de ferrocarril ofereix possibilitats en aquest sentit», afirma.

El regidor explica que ja es coneixia l'existència d'aquest refugi, però es tenia poca informació. «La caserna de la Guàrdia Civil estava malament i s'ha enderrocat. Seguint la llei de barris, aniran uns nous equipaments esportius. Aprofitant aquest moment, de moment hem tret la runa de l'entrada del refugi».

El segon accés al refugi (tots els refugis acostumen a tenir mínim dos accessos per seguretat) es desconeix d'on es troba. «De moment no ens han arribat testimonis orals d'on estaria», detalla Barbero. «D'aquest refugi tenim molt poca informació perquè estava dins del recinte de la Guàrdia Civil, però hem comprovat que podria ser el segon més gran, després del de la fàbrica química, ja que té dos galeries prou llargues».

Neteja i estudi

El refugi està construït amb formigó encofrat i no ha aprofitat cap element natural. La seua entrada que ara s'ha descobert estava oculta i tapada amb terra. Els altres refugis antiaeris del municipi tenen altres tipologies constructives. El que millor es conserva és el del carrer Sant Josep, que està museïtzat. «Ara estudiarem les possibilitats per si aquest també es pot obrir. Però primer hem de mirar bé com està l'estructura i, sobretot, netejar-lo bé».